

Jacek Błaszczyk

Wilkowice, gm. Wartkowice, woj.
sieradzkie, st. 1

Informator Archeologiczny : badania 22, 57-58

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nych i chropowatych naczyń jajowatych, beczłkowatych, wazowatych i mis. Zaledwie kilka fragmentów jest ornamentowanych (ornament paznokłowy). Oprócz ceramiki wydobyto nieznaczną ilość materiału krzemienno-technicznego: łuszczeniowej, połówkę okrągłej, w przekroju soczewkowatej buławy kamiennnej, szpunt kamienny, oraz fragment przesiłki glinianej. Interesująco przedstawia się fakt intensywnego występowania w warstwie kulturowej, oraz w stropach obiektów, licznych kamieni stanowiących miejscami dość zwarty bruk. Część kamieni posiada wyraźne ślady użytkowania.

Z osadnictwem późnego średniowiecza związane jest odkrycie pieca, oraz prostokątnego budynku w postaci rowkowatego zagłębienia podwalny. Owalny w planie piec o wymiarach 100 x 90 cm skonstruowany został z dużych kamieni uszczelnionych mniejszymi. Sklepienie tworzyły płyty wapienne. Otwór znajdował się w partii południowej. W okolicy pieca koncentrowała się ceramika i kości zwierzęce. W spągu warstwy kulturowej uchwycono ślady średniowiecznej orki.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

**Tarnowiec,
woj. tarnowskie,
st. 1**

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Oddział w Krakowie, Pracownia
Archeologiczno-Konserwatorska
w Tarnowie

Badania prowadził mgr Andrzej Szpunar. Finansowała Dyrekcja Okręgowa Dróg Publicznych w Tarnowie. Siódmy sezon badań. Osada wielokulturowa.

Przebadano obszar 1 ara, odkryto 3 obiekty, są to jamy z ceramiką kultury łużyckiej.

Materiał znajduje się w PAK-Tarnów.

Badania będą kontynuowane.

Toruń, st. 23 - patrz okres wpływów rzymskich.

Tur Dolny - Businka, gm. Michałów, woj. kieleckie, st. 3 - patrz epoka brązu.

Uhrusk, gm. Wola Uhruska, woj. chełmskie, st. 11/50 - patrz późne średniowiecze.

**Wilkowice, gm. Wartkowice,
woj. sieradzkie,
st. 1**

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził mgr Jacek Błaszczyk. Finansował WKZ w Sieradzu. Ósmy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe: cmentarzysko kultury łużyckiej z okresu halsztackiego, osada kultury pomorskiej z okresu wczesnołateńskiego, osada kultury przeworskiej z okresu późnołateńskiego i rzymskiego, osada wczesnośredniowieczna.

Badania były kontynuacją prac rozpoczętych w 1979 r. Przebadano obszar 770 m². Odkryto 36 obiektów reprezentujących kulturę łużycką, pomorską, przeworską i prapolską.

Do kultury łużyckiej należał 1 grób ciałopalny (nr 149). Niestety był on całkowicie zniszczony. Zachował się jedynie fragment bruku nakrywającego grób oraz położony niżej wieniec zbudowany z luźno ułożonych kamieni. Znalaziono w grobie ułamki ceramiki pozwalają go datować na okres halsztacki.

Do kultury pomorskiej zaliczono 6 jam osadniczych. W większości były to obiekty owalne o średnicy od 80 do 110 cm. Wypełniska ich stanowiła brązowa ziemia. Wewnątrz jam znajdowano ułamki ceramiki z charakterystycznymi dla kultury pomorskiej zdobieniami płaskimi. Występowały również nieliczne kości zwierzęce. Odkryte zabytki pozwalają datować wszystkie jamy na okres wczesnołateński.

Z osadnictwem kultury przeworskiej związane były 2 chałupy (nr 23 i 24), 4 jamy osadnicze oraz dwa paleniska. Wśród obiektów należących do tej kultury najciekawszą okazała się chałupa nr 24. Był to obiekt o kształcie prostokąta z zaokrąglonymi narożnikami, o wymiarach 4,8 m x 4,0 m. Wewnątrz chałupy (prawie na środku) znajdowało się okrągłe palenisko (o średnicy ok. 60 cm), zbudowane z kamieni ułożonych w dwóch warstwach. W wypełnisku obiektu, które stanowiła brunatna ziemia, znaleziono dużą ilość ułamków naczyń, kości zwierzęce oraz dwa przęśliki. Interesujące było również palenisko ozn. nr 16. Zbudowane było z kamieni ułożonych w dwóch warstwach w jamie o średnicy ok. 80 cm. Pomędzy kamieniami znaleziono jedno całe naczynie, dużą ilość ułamków ceramiki oraz kości zwierzęce.

Z innych znalezisk związanych z kulturą przeworską warto wymienić dwa denary (Antoninusa Piusa i Cryspliny), które znaleziono w pobliżu jam osadniczych tej kultury.

Z osadnictwem wczesnośredniowiecznym związanych było 21 obiektów (1 chata, 15 jam

osadniczych, 1 palenisko). Chata (nr 25) miała kształt owalny, wymiary: dłuższa oś ok. 4,1 m, krótsza oś ok. 2,8 m. Wypełnisko obiektu stanowiła tusta niemal czarna ziemia. Wewnątrz chaty znaleziono liczne ułamki ceramiki, kości zwierzęce.

Wśród jam osadniczych na uwagę zasługuje jama nr 30. Miała ona kształt owalny (wymia-ry: 170 x 85 cm). Wypełnisko jamy stanowiła tusta prawie czarna ziemia. W części środkowej obiektu znajdowało się skupisko ceramiki o wymiarach 120 x 60 cm. Pomiedzy ułamkami ceramiki (znaleziono ok. 850 fr.), występowały kości zwierzęce, oraz fragmenty polepy.

Ciekawym obiektem było również palenisko nr 21. Znaleziono w nim oprócz bardzo dużej ilości kości zwierzęcych nóż żelazny i osiekę kamienną.

Badania będą kontynuowane.

Wilkowa, gm. Łubnice, woj. tarnobrzesckie, st. 5 - patrz okres lateński.

Władysławowo, woj. gdańskie, st. 4 - patrz wczesne średniowiecze.

Wyzembork, gm. Mragowo,
woj. olsztyńskie,
st. 4a

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził dr Wojciech Nowakowski. Finansował BBIDZ w Olsztynie. Szósty sezon badań. Cmentarzisko ciepłopalne, wielokulturowe.

Badania stanowiły kontynuację prac prowadzonych w 1987 r. Ich celem było objęcie wykopaliskami rejonu niedostępnego w poprzednim sezonie, zajmowanego przez drogę polną. Przebadano 136 m², odsłaniając co najmniej 60 grobów.

Sezon był najbogatszym z dotychczasowych, zarówno jeżeli chodzi o liczbę przebadanych obiektów, jak i obfitość wyposażenia. Liczba znalezionych w tym roku fibuł dorównuje znaleźskom z poprzednich pięciu sezonów.

Potwierdzone zostały wcześniejsze obserwacje dotyczące generalnej trójfazowości cmentarzyska:

- faza I - cmentarzysko kultury łużyckiej
- faza II cmentarzysko kultury bogaczewskiej
- faza III - cmentarzysko grupy olsztyńskiej.

Nie uległa też zmianie ocena rozplanowania cmentarzyska. Badania potwierdziły przypuszczenia z poprzedniego sezonu o zlokalizowaniu na zachodnim skraju cmentarzyska wielkiego skupiska grobów z młodszej fazy okresu późnorzymskiego. Skupisko to uległo zniszczeniu w przeważającej części na skutek eksploatacji żwiru.

Badania będą kontynuowane w przyszłych sezonach.

Żalęcino, gm. Dolice, woj. szczecińskie, st. 4 - patrz neolit.

Żędowo, gm. Szubin,
woj. bydgoskie,
st. 3

Polska Akademia Nauk Instytut Hi-
storii Kultury Materialnej Zakład Ar-
cheologii Włkp. w Poznaniu, Uniwer-
sytet w Durham Departament Ar-
cheologii (Wielka Brytania)

Badania prowadzili doc. dr hab. Janusz Ostojka-Zagórski i dr Anthony Harding (Wielka Brytania) przy współudziale mgr Joanny Sawickiej, Jamesa Rackhama, Carol Palmer. Finansował Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych w Bydgoszczy. Trzeci sezon badań (pierwszy w 1950 r.). Osada z okresu halsztackiego.

W ramach interdyscyplinarnych badań w mikroregionie Sobiejuchy realizowanych od szeregu lat i w związku z budową tamy na jeziorze Żędowskim oraz przepompowni na stanowisku archeologicznym nr 3 zostanie ono całkowicie zniszczone.

Pierwsze badania wykopaliskowe na st. 3 w Żędowie prowadziła w 1950 r. ekipa Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Znaleziono wówczas wiele przedmiotów wykonanych z żelaza (wędzidło, pierścień, siekierkę), kościelnych, kilkanaście ułamków naczyń oraz resztki łoża drewnianej. Stanowisko określone jako osada rybacka datowane zostało na HaD/LaA.

Badania ratownicze (zabezpieczające) podjęto we wrześniu 1987 r. Zabezpieczono odkryte w trakcie prac ziemnych budowlanych fragmenty konstrukcji drewnianych i uzgodniono z wykonawcą harmonogram prac ratowniczych na rok 1988. W trakcie badań odkryto stosunkowo dobrze zachowane elementy konstrukcyjne pomostu drewnianego biegnącego z dolnych rejonów terasy zalewowej (okresowo podtapianej) do Strugi Chomentowskiej łączącej jeziora: Sobiejuskie i Żędowskie. Na elementy konstrukcyjne mostu składały się: trzy rzędy dębowych pali wbijanych niekiedy ukośnie w podłoże. Dwa rzędy skrajne to pale o średnicy od 17 do 25